

SMERNICA

Č. 06/2018

o prevencii a riešení šikanovania žiakov

Dátum účinnosti od: 01.10.2018				
	Funkcia	Meno	Dátum	Podpis
Schválil:	riaditeľka školy	Mgr. Daša Badáňová	28.09.2018	

Úvodné ustanovenia

Riaditeľka Základnej školy s materskou školou, Komenského 279/32 v Dolnom Kubíne v súlade so Smernicou MŠ SR č.36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, ktorá nadobudla účinnosť 1. septembra 2018 vydáva túto smernicu:

Čl. 1

Charakteristika šikanovania

- (1) Na účel tejto smernice sa šikanovaním rozumie
 - a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka alebo
 - b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.
- (2) Podstatou šikanovania je najmä
 - a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.
- (3) Šikanovanie sa môže prejavíť
 - a) v priamej forme, najmä fyzickými útokmi, urázaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním alebo
 - b) v nepriamej forme, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.
- (4) Kyberšikanovaním je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.
- (5) Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky
 - a) sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
 - b) agresor vystupuje často anonymne,
 - c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
 - d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
 - e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi
 - f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb
 - g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest
 - h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
 - i) obeť nemusí o napadnutie dlhšiu dobu vedieť,
 - j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
 - k) zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

- (6) Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.
- (7) Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin
- ublíženia na zdraví,
 - obmedzovania osobnej slobody
 - lúpeže,
 - vydierania,
 - hrubého nátlaku,
 - nátlaku,
 - porušovania domovej slobody,
 - sexuálneho násillia, sexuálneho zneužívania,
 - krádeže,
 - neoprávneného užívania cudzej veci,
 - poškodzovania cudzej veci,
 - nebezpečného vyhrážania,
 - nebezpečného prenasledovania,
 - výroby detskej pornografie,
 - rozširovania detskej pornografie,
 - prechovávanlia detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení
 - ohovárania.
- (8) Šikanovanie môže naplňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku.
- (9) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.
- (10) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin
- neprekazenia trestného činu.
 - neoznámennia trestného činu alebo
 - ublížennia na zdraví.

Čl. 2

Prevenlia šikanovania

- (1) Prevenlia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou
- Súčasli výchovno -vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém
 - osobný a sociálny rozvoj,
 - mediálna výchova,
 - multikultúrna výchova,
 - ochrana života a zdravia
 - výchova a vzdelávanie k ľudským právam,

6. výchova k občianstvu,
7. boj proti extrémizmu,
8. výchova k manželstvu a rodičovstvu a

b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi.

(2) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov o preventívnych činnostiach školy. Venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastráňovanie.

(3) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiadúcemu vplyvu neodborných činností, škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

Čl. 3

Postup v prípade zistenia šikanovania

Ak sa v priestoroch školy počas školského vyučovania, počas konania školských akcií, na športoviskách zistí prípad šikanovania, je každý zamestnanec školy, pedagogický, odborný a nepedagogický, postupovať podľa nasledujúcich krokov:

1. Zamestnanec, ktorý zistí prípad šikanovania, informuje o danej situácii triedneho učiteľa všetkých žiakov, ktorí sú účastníkmi daného prípadu, informuje výchovného poradcu a zástupcu vedenia školy. Pri veľmi vážnych prípadoch šikanovania je tento zamestnanec povinný zavolať políciu.
2. Žiaci, ktorí boli účastníkmi sporu budú vyzvaní ich triednymi učiteľmi na vyšetrenie prípadu. Pri riešení situácie budú zúčastnení aj zamestnanec, ktorý zistil prípad šikanovania a oznámil danú skutočnosť kompetentným osobám a tiež výchovný poradca školy. O vyšetrení sa spraví zápisnica, ktorá sa odovzdá zástupcovi vedenia školy a ďalšia kópia bude priložená ku katalógovému listu žiaka. V zápisnici sa opíše skutočnosť, vyjadrenia oboch žiakov, a navrhne sa opatrenie na riešenie daného problému.
3. Triedni učitelia žiakov pozvú ich rodičov, resp. ich zákonných zástupcov na pohovor. Prítomný na rozhovore bude zástupca vedenia školy a výchovný poradca. O tomto stretnutí sa takisto napíše zápisnica a na základe písomného uzavretia daného prípadu, navrhnutí opatrení na riešenie situácie, vyjadrení dotknutých žiakov a ich rodičov, resp. zákonných zástupcov, sa riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe, ktorý bude v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy a súlade s príslušnými zákonmi. Celý prípad vyšetrenia prípadu šikanovania bude prebiehať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia danej situácie, z dôvodu, že šikanovanie veľmi závažný negatívny spoločenský jav.

Čl. 4

Metódy riešenia šikanovania

1. Na riešenie problémov týkajúcich sa šikanovania určujem **Výchovnú komisiu** Základnej školy s materskou školou, Komenského 279/32 v Dolnom Kubíne.
2. Pri zisťovaní a preverovaní šikanovania žiakov sa budú používať nasledujúce metódy:
 - a) zaistenie ochrany obetiam,
 - b) zabezpečiť dozor
 - c) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor so zúčastnenými na danom prípade šikanovania,
 - d) hľadanie a následné nájdenie vhodných svedkov,
 - e) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov dotknutých žiakov,
 - f) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií, využívanie anonymnej dotazníkovej metódy.

Na riešenie problémov šikanovania pri výskyte skupinového násillia sa použije postup:

- a) okamžitá pomoc obeti,
- b) dohoda riaditeľa školy s výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetrovania,
- c) vlastné vyšetrenie,
- d) zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
- e) pokračujúca pomoc a podpora obeť,
- f) nahlásenie prípadu polícii – **rozhodne riaditeľ školy,**
- g) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov – **zabezpečia triedni učitelia,**
- h) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.

Čl. 5

Opatrenia na riešenie situácie

Škola na riešenie problému šikanovanie zavedie nasledovné opatrenia:

- a) zamerať pozornosť na nových a nastupujúcich žiakov;
- b) počas prestávok sledovať, kde sa zdržiavajú obeť šikanovania a kde agresori;
- c) podporovať u žiakov asertívne správanie;
- d) eliminovať konflikty – všímať si už náznaky šikanovania: posmešné poznámky na adresu spolužiaka, posmievanie sa za dobrú alebo zlú známku, vysmievanie sa z neúspechov druhých, z oblečenia, vzhľadu, okuliarov, strojčka, rečových vád a pod.;
- e) lepšie si všímať aj tzv. obeť šikanovania a rozlišovať, či ide skutočne o šikanovanie;
- f) vysvetliť žiakom, že ak podporujú šikanovanie, bavia sa na ňom, stávajú sa spoluúčastníkmi šikanovania;
- g) pri poškodení majetku spolužiaka žiadať náhradu za zničenú vec;

- h) pri ublížení na zdraví (kopnutie, pichnutie), braní desiatej, ponižovaní vyvodíť dôsledky podľa závažnosti prejavu žiaka od oznámenia rodičom až po privolanie polície;
- i) o riešení každého závažného priestupku je každý vyučujúci povinný informovať okamžite vedenie školy;
- j) svojím prístupom ku žiakom nedávať podnety na vyvolanie nepriateľských nálad voči niektorým žiakom;
- k) priestupky žiakov riešiť objektívne, s pedagogickým nadhľadom a taktom , ale nekompromisne;
- l) žiakov, ktorých správanie sa nezlepší, vylúčime zo školských aktivít (výlety, spoločenské podujatia a pod.)
- m) o problémoch informovať rodičov na rodičovskom združení – nabádať rodičov, aby problémy svojich detí riešili v spolupráci so školou, dbať na vzájomnú informovanosť a dôveru).

Opatrenia pre obeť:

- odporučiť rodičom vyhľadať odbornú starostlivosť,
- zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľa školy
- poradenstvo pre rodičov žiakov,
- poskytovanie dostatočných informácie ohľadom žiakov.

Opatrenia pre agresorov:

- odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť,
- zavádzanie výchovných opatrení,
- preloženie žiaka do inej triedy,
- zníženie známky do správania.

Opatrenia v mimoriadnych a opakovaných prípadoch:

- odporučiť rodičom umiestnenie žiaka na dobrovoľný pobyt do liečebno - výchovného sanatória,
- oznámenie existencie mimoriadnych opatrení príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,
- ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie spáchania trestného činu je potreba podať oznámenie príslušnému Policajnému zboru SR.

Čl. 6

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Výchovný poradca ale aj triedni učitelia sú povinní pri podozrení na šikanovanie žiaka upozorniť rodičov, resp. zákonných zástupcov žiakov, aby si všímali možné príznaky šikanovania a súčasne im ponúknuť pomoc.
2. Učitelia sú povinní dbať na taktný prístup a zachovanie dôvernosti informácií.

3. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
4. Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, **ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky**

Čl. 7

Záverečné ustanovenia

1. S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí, odborní a nepedagogickí zamestnanci školy dňa 01.10.2018, čo potvrdili svojím podpisom na prezenčnej listine priloženej ku zápisnici.
2. S touto smernicou budú oboznámení rodičia, resp. zákonní zástupcovia žiakov na triednych rodičovských schôdkach.
3. Táto smernica bude zverejnená na webových stránkach školy.
4. Smernica nadobúda účinnosť dňom 01.10.2018 a platí až do odvolania, prípadne zmeny príslušnej legislatívy.

V Dolnom Kubíne dňa 28.09.2018

Mgr. Daša Badáňová
riaditeľka školy